

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 9: Niels Klim", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 9: Niels Klim*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 300. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg09-shoot-idm139856960958160.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 9: Niels Klim

9. Fabel. Gedebukken Philosophus.

En Gedebuk, efterat ham var hendet adskillige Fortrædeligheder paa eengang, besluttede at slaae sig fra Verden og at philosophere; Men, saasom han egentligen ikke vidste hvad som udfordres af en retskaffen Philosopho, raadførte han sig med en gammel ærbar Kat derom. Katten gjorde da en Beskrivelse efter den allmindelige Meening, som Almuen haver om Philosophis. Han sagde: En Philosophus 301 maa stedse bære langt Skiæg. Det haver jeg, sagde Gedebukken, saa godt, som er at finde udi Skoven. Videre sagde Katten: En Philosophus maa have Horn udi Panden, hvormed han kand begegne dem, som ikke ere eenige med ham udi Philosophiske Meeninger. Dem seer du og ikke at fattes mig, svarede Gedebukken. En Philosophus, sagde Katten, maa og staae stift paa sin Lærdom, og sigte for de ringeste Meeninger med Haardnakkenhed. Det haver jeg og gjort, sagde Bukken, thi jeg haver hundrede gange hvesset mine Horn for Bagateller. Videre, sagde Katten: En Philosophus maa være skidtfærdig, og ikke bekymre sig om Legemets, men alleene om Sindets Rykt. Du seer, svarede Gedebukken, hvorledes jeg seer ud, saadan haver jeg altid været. Endelig sagde Katten, udfordres ogsaa en tilstrækkelig Ambition under Ydmygheds Maske. Ambition fattes mig ikke, svarede Bukken, thi jeg er fast aldrig fornøyet uden jeg kand klaffre op paa høye Steder og Klipper. Katten sagde da: Kiære Broderi Du haver jo i saa Maade alt hvad som udfordres af en fuldkommen Philosopho, saa at intet fattes dig uden en Kaabe. Dertil finder man nok Raad, svarede Bukken; thi han vidste et Sted udi Skoven, hvor en Bjørne-Huud laae, hvorudi han svøbte sig. Alle andre Dyr, som saae Gedebukken udi den Positur med en ærbar Mine, og som hørte, at han havde slaget sig til Philosophie, lode see stor Ærbødighed for ham, og betegnede ham med den Titel af Mester Mads. Saasom Rygtet herom udsprede sig meer og meer, besluttede en riig Herre, som boede et Stykke fra Skoven, at antage denne Mester Mads til sine Sønners Informator i Philosophien. Gedebukken tog imod dette Tilbud, og lod sig indfinde. Huus-Folkene kunde ikke bare sig for Latter, da de bleve ham vaer; men Herren sagde: Diogenes saae ikke anderledes ud: Man befandt sig dog vel ved hans Tieneste. Gedebukken blev strax indladt paa en Sal, hvorudi var et stort og kostbart Speyl. Da Bukken blev sit Billede vaer udi Speylet, meenede han, at det var en Rival, som søgte samme Tieneste. Han blev da optændt af 302 Jalousie, og ansaae sit Billede med en vreed Mine. Billedet syntes at gjøre det samme. Dette ophidsede Bukken end meere; Han tog da i agt Kattens Lærdom, nemlig, at en Philosophus bør hvesse sine Horn mod sine Modstandere, løb med Magt og Hidsighed lige mod Speylet og sønderknuste det. Herover kom det heele Huus i Bevægelse, og Bukken blev arresteret; Men da man under Arresten ved Forhør fik Aarsagen og Sammenhængen at vide, brast Herren udi Latter. Dog paa det at Gedebukken ikke oftere skulde bedrage andre, lod han afkappe hans Horn og afklippe hans Skiæg og derpaa løbe; saa at den gode Mester Mads havde intet philosophisk tilbage uden hans forrige skidne Legeme. Denne Historie gav Anledning til megen Skiemt blant Dyr og Fugle. Nattergalen, som var Skovens Poét-Inde, gjorde til Erindring derover et Satyrisk Vers saa lydende:

Hvor du nu staaer, det stod Mads-Buk, og saae sin Skygge Udi et kostbart Speyl: Men Skyggen maatte rygge For hans steenhaarde Horn, da han mod Glasset løb, Og gjorde Speyle nok, men intet Baade-Kiøb.

Fabelen lærer, at der udfordres andet til Philosophie, end Skiæg og Kaabe, hvorvel mange have ikke andet at bryste sig af, saa at det maa heede: Barbam video, sed Philosophum non video.